

Rapport

Risico- en Crisisbarometer

Basismeting juni 2015

Project: 15033846

Datum: 15 juli 2015

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Inhoudsopgave

02	Samenvatting
04	Inleiding
06	De zorgen van Nederland
09	Het gevoel van veiligheid
14	Vertrouwen in de overheid
18	Informatiebehoefte bij ramp
25	Verschillen in achtergrondkenmerken
27	Bijlagen

In opdracht van NCTV.

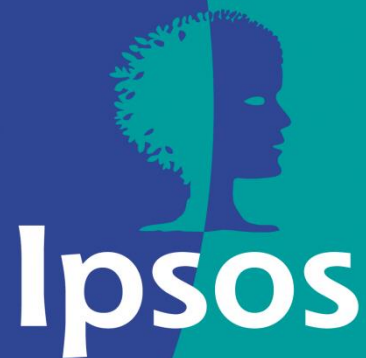
Ipsos Nederland
Koningin Wilhelminaplein 2-4
1062 HK Amsterdam

020-6070707

www.ipsos-nederland.nl

© Ipsos BV.

Samenvatting

Samenvatting

De zorgen van Nederland

We zien in de huidige meting voor het eerst dat Nederlanders zich specifiek zorgen maken over asielzoekers en bootvluchtelingen. Ook zijn de zorgen over integratie toegenomen. De zorgen over het conflict met de IS zijn ten opzichte van oktober 2014, toen het veruit de meest genoemde zorg was, afgenomen. Ook de zorgen over het conflict in Oekraïne en Rusland zijn afgenomen. De angst voor een ramp door extreme weersomstandigheden, een kernongeval of overstroming was in oktober 2014 afgenomen maar is nu weer toegenomen en op hetzelfde niveau als een jaar geleden.

Het gevoel van veiligheid

Het merendeel van de Nederlanders maakt zich net als in oktober 2014 weinig zorgen over de eigen veiligheid of die van hun gezin als gevolg van een ramp en schatten de kans om zelf betrokken te raken bij een ramp hetzelfde in als een paar maanden geleden. Wel voelen Nederlanders zich nog steeds minder veilig op drukke evenementen. Het gevoel van onveiligheid op treinstations of vliegvelden is echter afgenomen.

Vertrouwen in de overheid

Net zoals een paar maanden geleden heeft iets minder dan de helft van de Nederlanders (47%) vertrouwen in de overheid. Zes op de tien Nederlanders denken dat de overheid is voorbereid op een grote ramp, dit aandeel is ten opzichte van een jaar geleden langzaam afgenomen. Drie op tien Nederlanders denken dat de inwoners van Nederland zelf zijn voorbereid. De helft van de Nederlanders (49%) heeft vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid bij een ramp.

Informatiebehoefte bij een ramp

Het aantal Nederlanders dat onlangs iets heeft meegekregen over wat te doen bij een ramp is ten opzichte van een paar maanden geleden gestegen van 18% naar 23%. Wanneer men iets gezien heeft, is dit vaker via de televisie en NL Alert geweest dan via andere media. Als er een ramp zou plaatsvinden, gaan ruim negen op de tien Nederlanders zelf op zoek naar informatie. Ze doen dit vooral op het internet (maar wel in mindere mate dan een paar maanden geleden) en ruim een derde verwacht via NL Alert informatie te kunnen krijgen. Men heeft het meeste vertrouwen in radio, tv en nieuwssites als het gaat om informatiebronnen ten tijde van een ramp.

Onderzoeksopzet

Doelstelling

- Met deze basismeting achterhalen we wat in het algemeen de risico-, crisis- en angstbeleving van Nederlanders is.
- Doel is om tijdig inzicht te verkrijgen in de beleving van burgers tijdens (dreigende) crises (o.a. de zorgen en angsten die leven onder de bevolking en het vertrouwen dat Nederlanders hebben in het optreden van de overheid bij crises). Dit inzicht wordt als input gebruikt voor de beleidsvoering en de woordvoering over risico's en crises en de te ontwikkelen communicatiestrategieën daaromtrent.

Methode

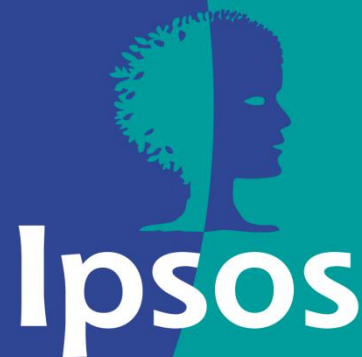
- Doelgroep: Nederlanders van 15 jaar en ouder.
- Aanpak: twee basismetingen per jaar (juni en november) waarin via online interviews naar de beleving van burgers in "gewone tijden" wordt gevraagd. Ten tijde van een ramp of crisis kan onmiddellijk een ad hoc spoedmeting worden opgezet die inzicht biedt in de beleving van Nederlanders op dat moment.
- De resultaten van de basismetingen dienen als vergelijkingsmateriaal voor de spoedmetingen.

Vragenlijst

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

- Onderwerpen van zorg
- Kennis, houding en gedrag genoemde zorgen
- (Vertrouwen in) informatievoorziening ten tijde van crises

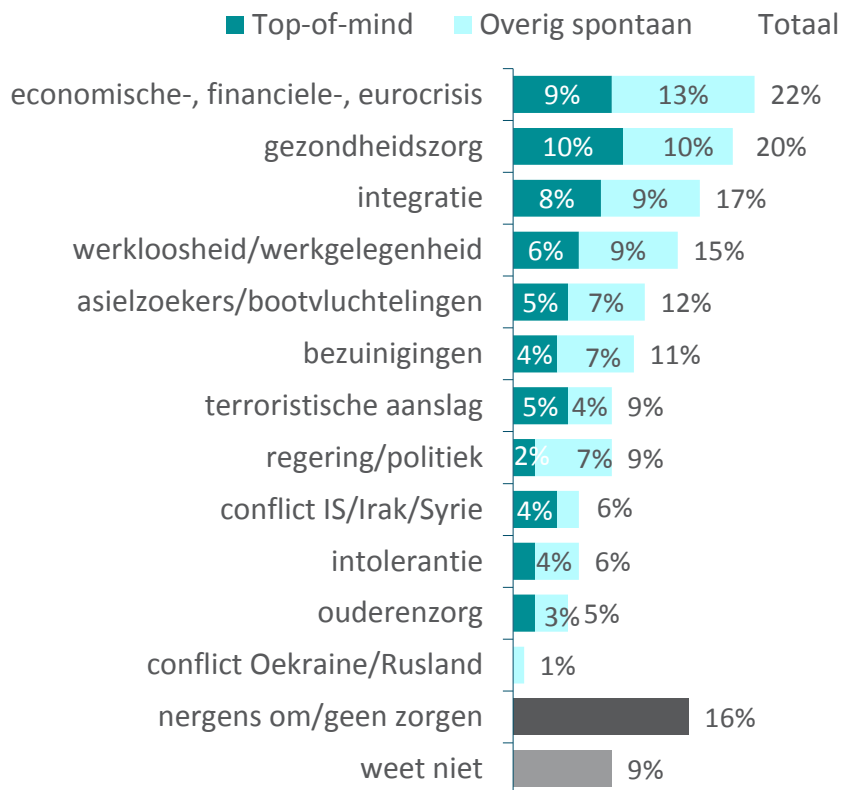
De zorgen van Nederland

Er zijn meer zorgen over integratie en nieuwe zorgen over asielzoekers en bootvluchtelingen. De zorgen over een terroristische aanslag en conflicten met IS zijn, na de piek in okt 2014, weer afgenomen. Ook de zorgen over Oekraïne en Rusland zijn afgenomen.

Wanneer u denkt aan zaken en gebeurtenissen die op dit moment spelen in Nederland of kunnen gaan spelen in Nederland, waarover maakt u zich dan in meer of mindere mate persoonlijk zorgen? (spontane antwoorden)

Totaal spontaan genoemd:

	Juni '15	Okt '14	Juni '14	Nov '13
economische-, financiële-, eurocrisis	22%	20%	26%	24%
gezondheidszorg	20%	17%	23%	14%
↑ integratie*	17%	13%	12%	6%
werkloosheid/werkgelegenheid	15%	15%	21%	27%
asielzoekers/bootvluchtelingen	12%	-	-	-
bezuinigingen	11%	11%	11%	15%
↓ terroristische aanslag	9%	16%	3%	2%
↑ regering/politiek	9%	6%	9%	12%
↓ conflict IS, Irak, Syrië	6%	30%	-	-
intolerantie*	6%	5%	11%	9%
↓ ouderenzorg	5%	8%	12%	6%
↓ conflict Oekraïne, Rusland	1%	5%	-	-
nergens om/geen zorgen/weet niet	25%	22%	29%	29%

* Integratie en intolerantie zijn categorieën die een verzameling zijn van verschillende termen die grosso modo dezelfde soort problematiek aanduiden

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=949)
Overige issues door minder dan 5% genoemd

↑↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

De angst voor een internationale crisis is afgenomen, de angst voor extreme weersomstandigheden, een kernongeval of een overstroming is toegenomen en weer op hetzelfde niveau als juni 2014

Nu volgt een aantal gebeurtenissen, die als een ramp kunnen worden beschouwd. Kunt u bij iedere gebeurtenis aangeven in welke mate u hier bang voor bent dat de gebeurtenis in Nederland plaatsvindt?

Bottom-3 (heel bang; bang; beetje bang)

	Jun '15	Okt '14	Juni '14	Nov '13	Juni '13	Nov '12	Juni '12
Terroristische aanslag	63%	65%	48%	43%	49%	38%	44%
Internationale crisis 	57%	68%	51%	43%	45%	50%	49%
Economische crisis	56%	59%	62%	64%	75%	76%	78%
 Cyber aanvallen	49%	47%	49%	52%	58%	-	-
Ziektegolf onder mensen	41%	45%	36%	40%	42%	42%	41%
Ordeverstoring in grote menigte	41%	39%	35%	41%	47%	47%	45%
Ramp met gevaarlijke stoffen	37%	33%	39%	40%	41%	47%	43%
Verkeersramp	35%	34%	35%	37%	36%	39%	40%
Extreme weersomstandigheden 	33%	29%	39%	37%	33%	34%	33%
Uitval stroom, gas, water of telefoon	30%	26%	29%	32%	34%	31%	31%
Kernongeval 	30%	25%	29%	30%	34%	31%	27%
Grote brand	26%	23%	30%	30%	31%	36%	37%
Overstroming 	26%	21%	29%	32%	30%	30%	26%

 Sinds maart 2013 is het DTN verhoogd van beperkt naar substantieel

 = nieuw sinds juni 2013

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=949)

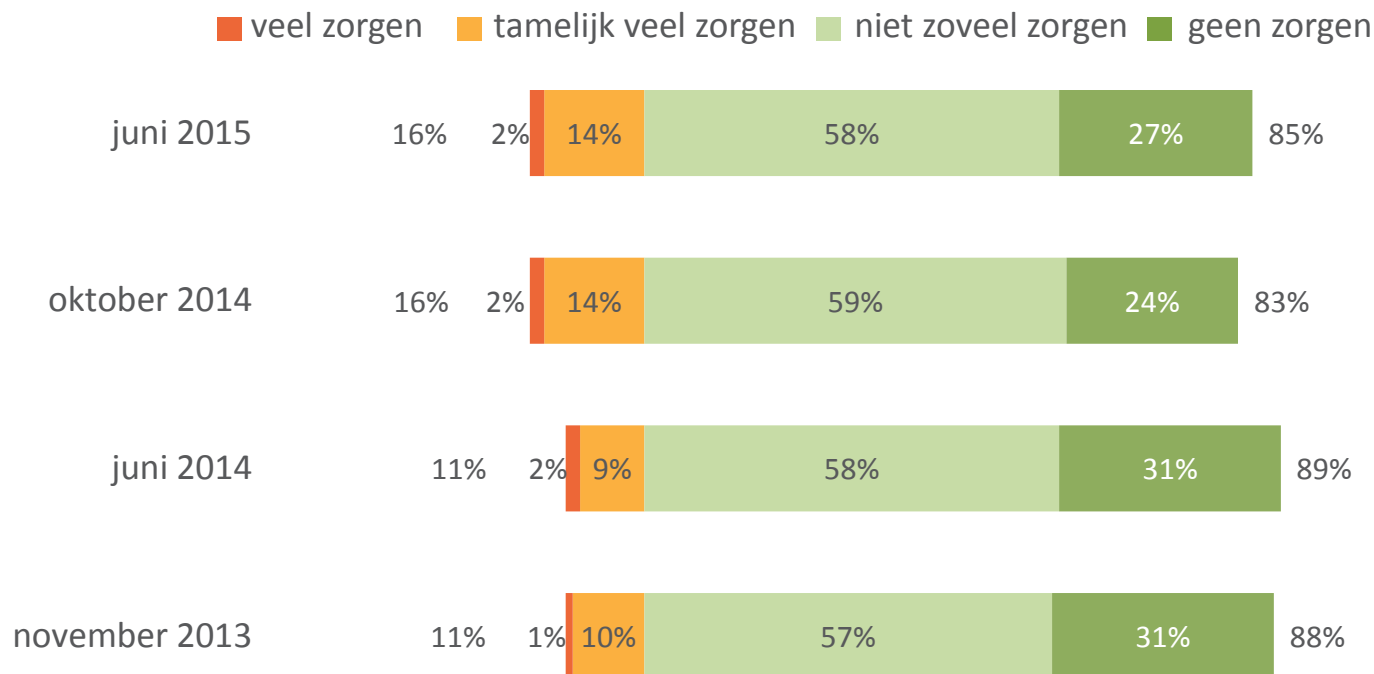
 = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Het gevoel van veiligheid

Net als in oktober 2014 maakt een meerderheid van de Nederlanders zich weinig zorgen over de veiligheid van henzelf en hun gezin

In welke mate maakt u zich momenteel zorgen over de veiligheid van u en uw gezin als gevolg van mogelijke gebeurtenissen of rampen in Nederland?

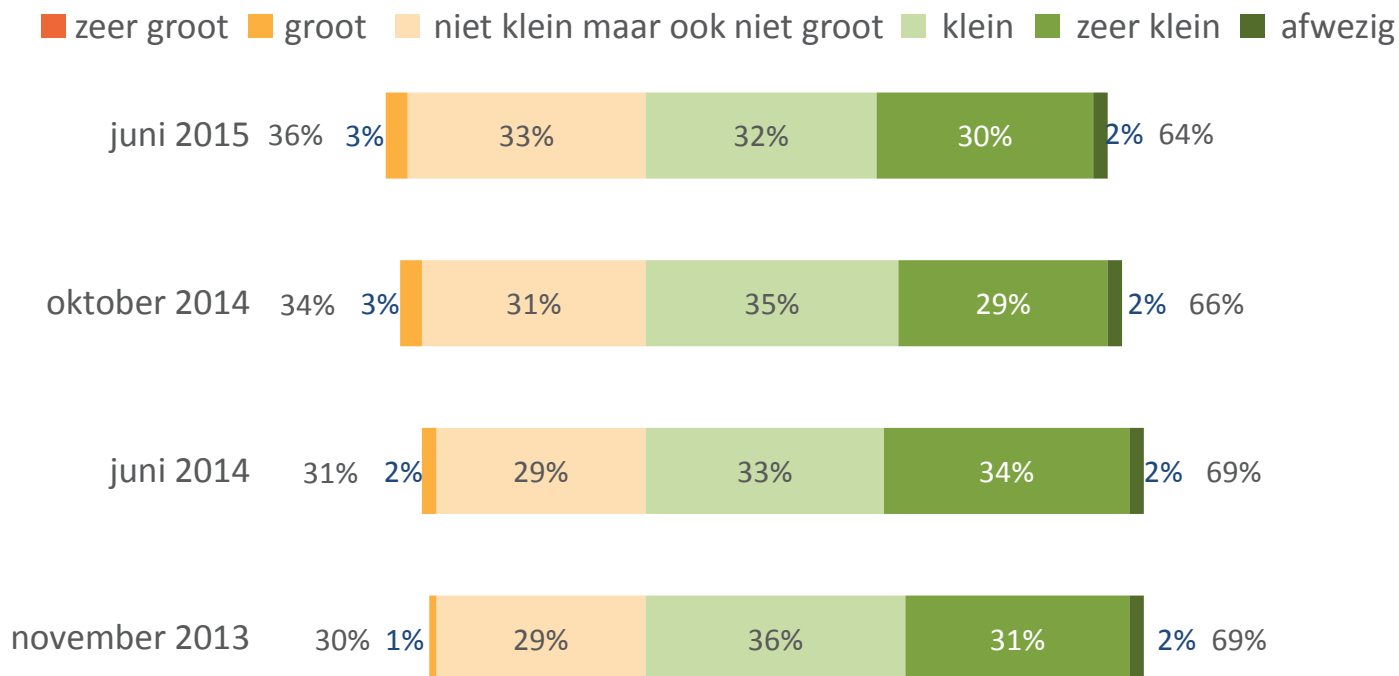

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=925), geperceenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

↑↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

De kans om zelf betrokken te raken bij een ramp schat men hetzelfde in als een half jaar geleden

In hoeverre denkt u dat u zelf of uw gezin de kans loopt om betrokken te raken bij een ramp?

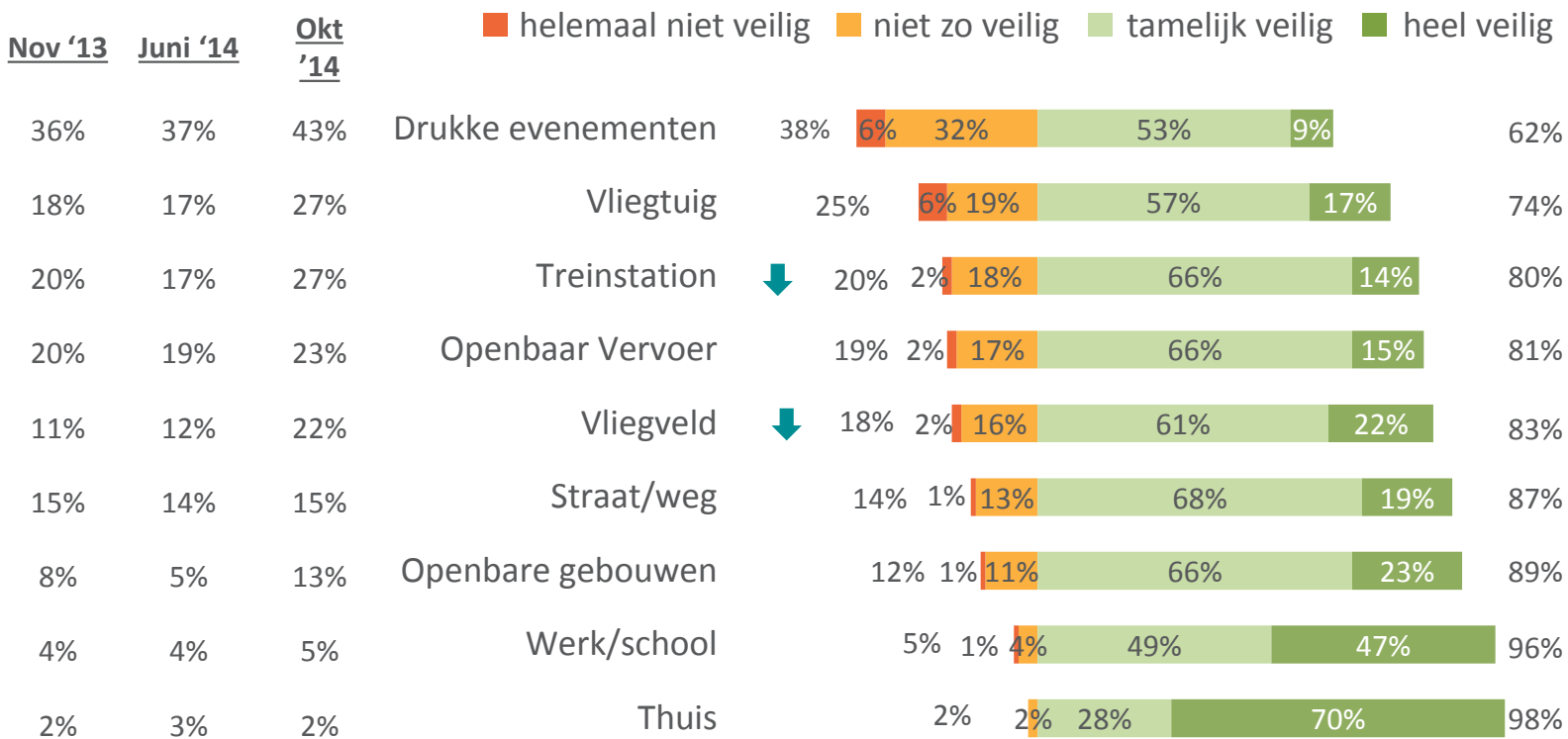

Ten opzichte van oktober 2014 is het gevoel van onveiligheid op het vliegveld en het treinstation afgenomen

Kunt u per locatie aangeven hoe veilig u zich er voelt?

Juni '15

Helemaal niet / niet zo veilig:

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (gemiddeld n=900), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

= significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Ongeveer een op de zeven Nederlanders mijdt drukke evenementen vanwege een gevoel van onveiligheid

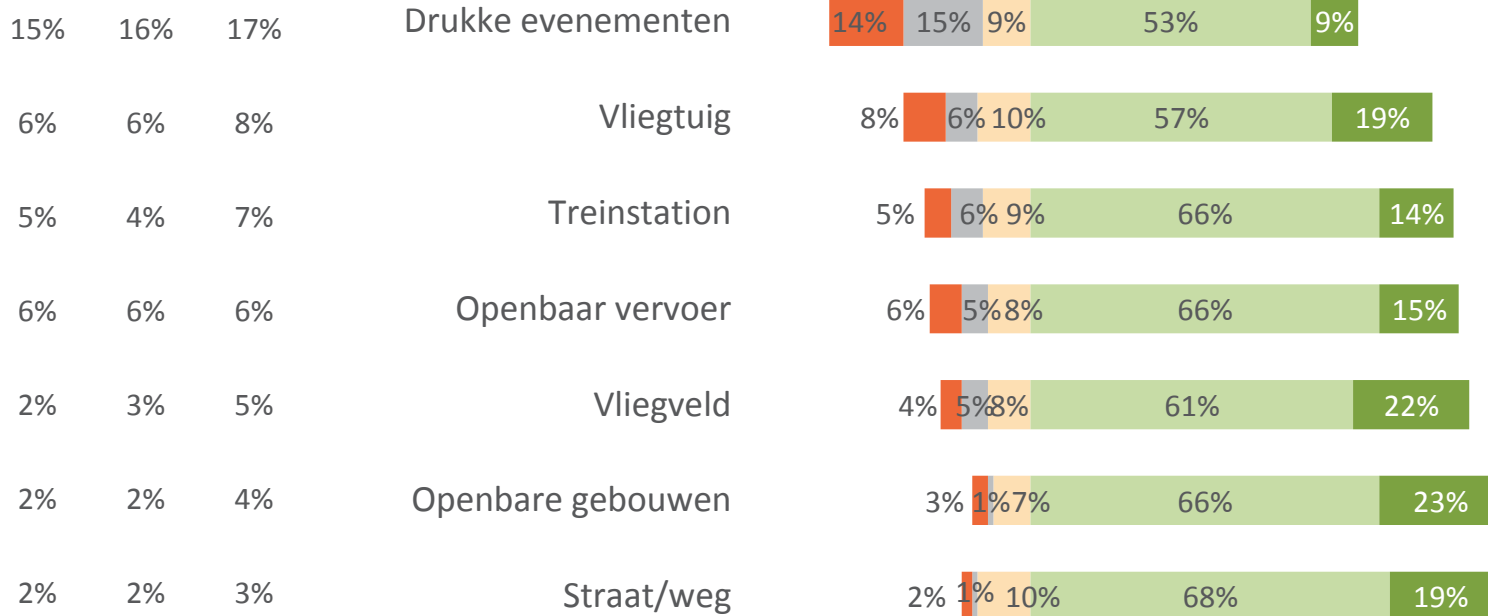
U gaf aan zich op/in <locatie> niet (zo) veilig te voelen. Heeft dit gevoel ervoor gezorgd dat u minder op/in <locatie> aanwezig bent?

Juni 2015

Niet veilig en hierdoor minder aanwezig:

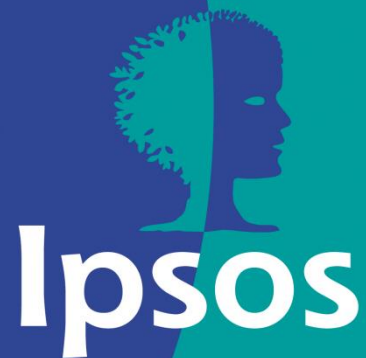
Nov '13 **Juni '14** **Okt '14**

■ niet veilig en hierdoor minder aanwezig
 ■ niet veilig, maar kwam al niet op de locatie (nvt)
 ■ niet veilig maar hierdoor niet minder aanwezig
 ■ tamelijk veilig
 ■ heel veilig

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (gemiddeld n=900), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden.

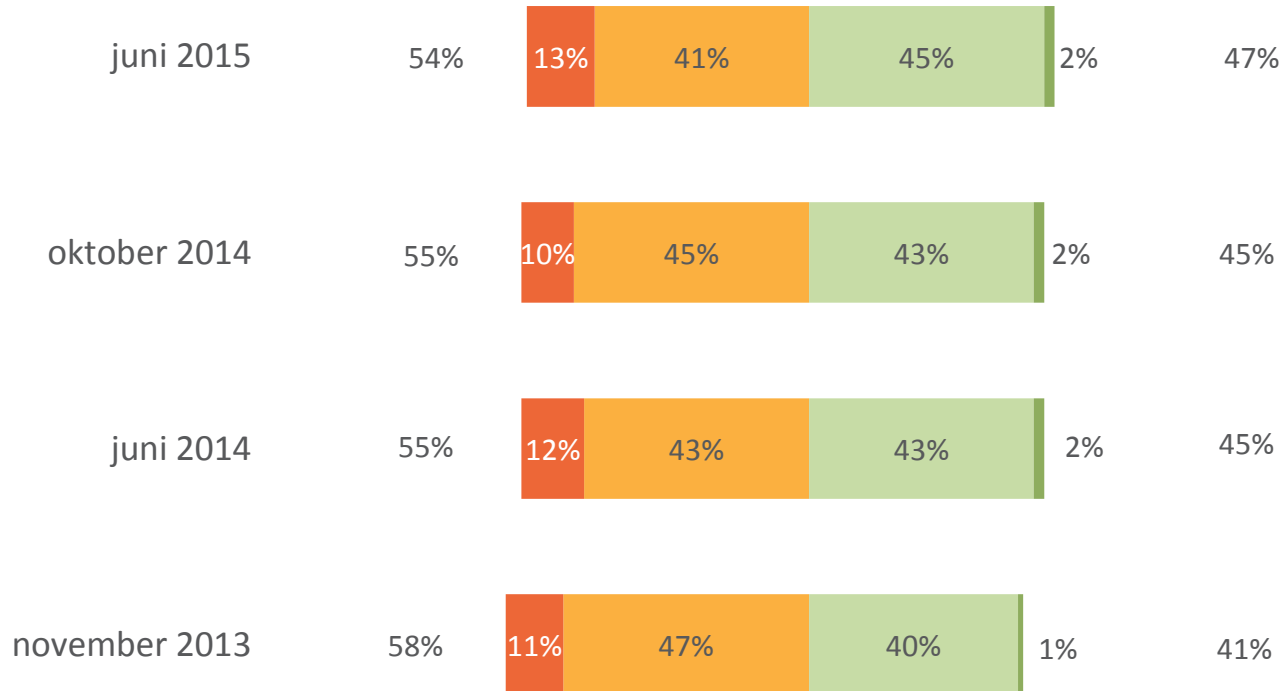
Vertrouwen in de overheid

47% van de Nederlanders heeft vertrouwen in de overheid

Hoeveel vertrouwen heeft u in het algemeen in de overheid, dus los gezien van rampenbestrijding?

■ helemaal geen vertrouwen
 ■ niet zo veel vertrouwen
 ■ tamelijk veel vertrouwen
 ■ heel veel vertrouwen

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=896), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

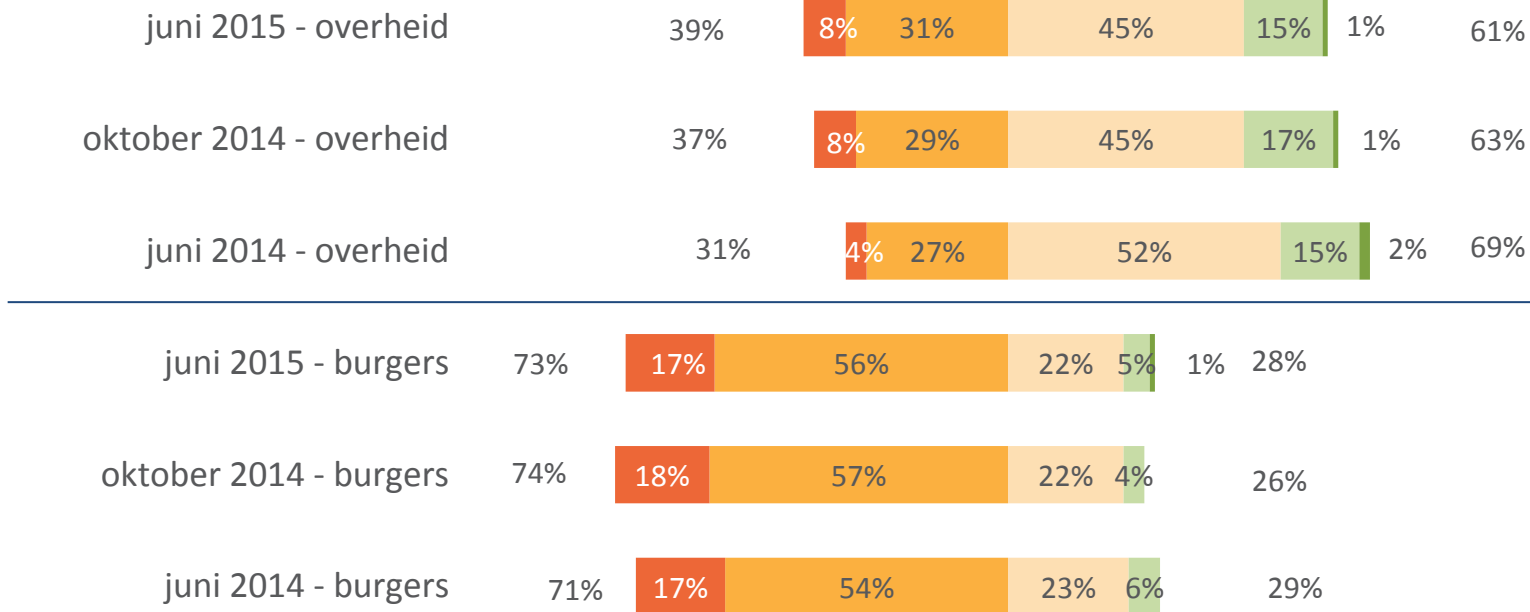
 = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Het aantal Nederlanders dat denkt dat de overheid is voorbereid op een grote ramp is in het afgelopen jaar afgenomen van 69 naar 61%

*In hoeverre denkt u dat Nederland / de overheid / burgers * in het algemeen voorbereid is op een grote ramp?*

■ helemaal niet voorbereid ■ niet echt voorbereid ■ redelijk voorbereid ■ goed voorbereid ■ heel goed voorbereid

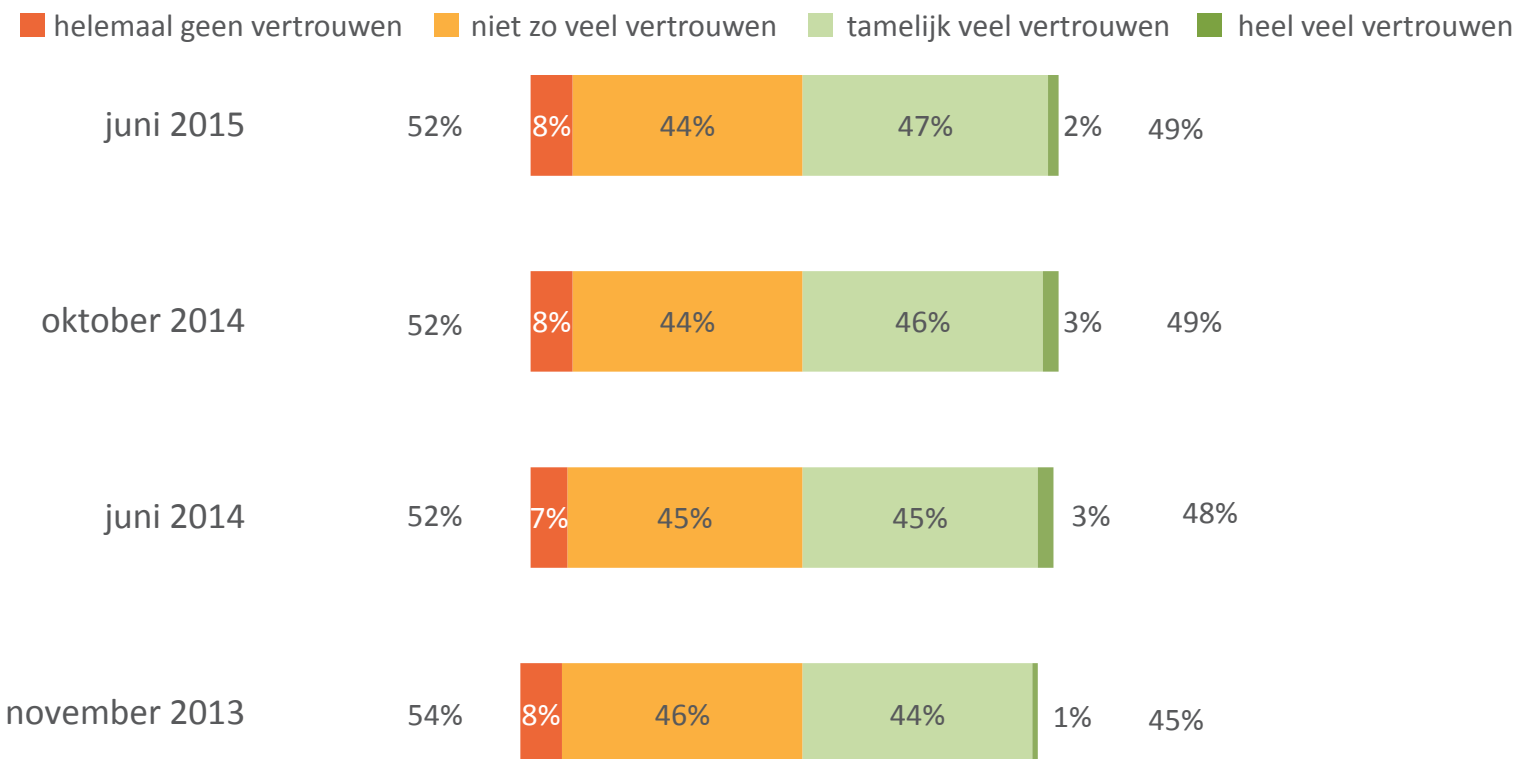

*In november 2013 is deze vraag opgesplitst in twee vragen over 'de overheid' en 'de burgers'. In andere metingen werd er alleen naar Nederland gevraagd.

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (circa n=900), geperceenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

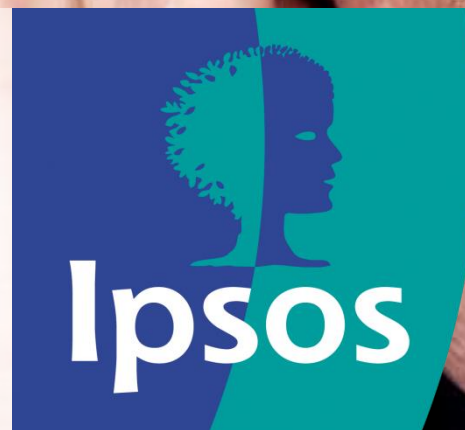
Bijna de helft van de Nederlanders heeft vertrouwen in de informatievoorziening door de overheid bij een grote ramp

Hoeveel vertrouwen heeft u in het algemeen in de informatievoorziening door de overheid bij een grote ramp?

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=901), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

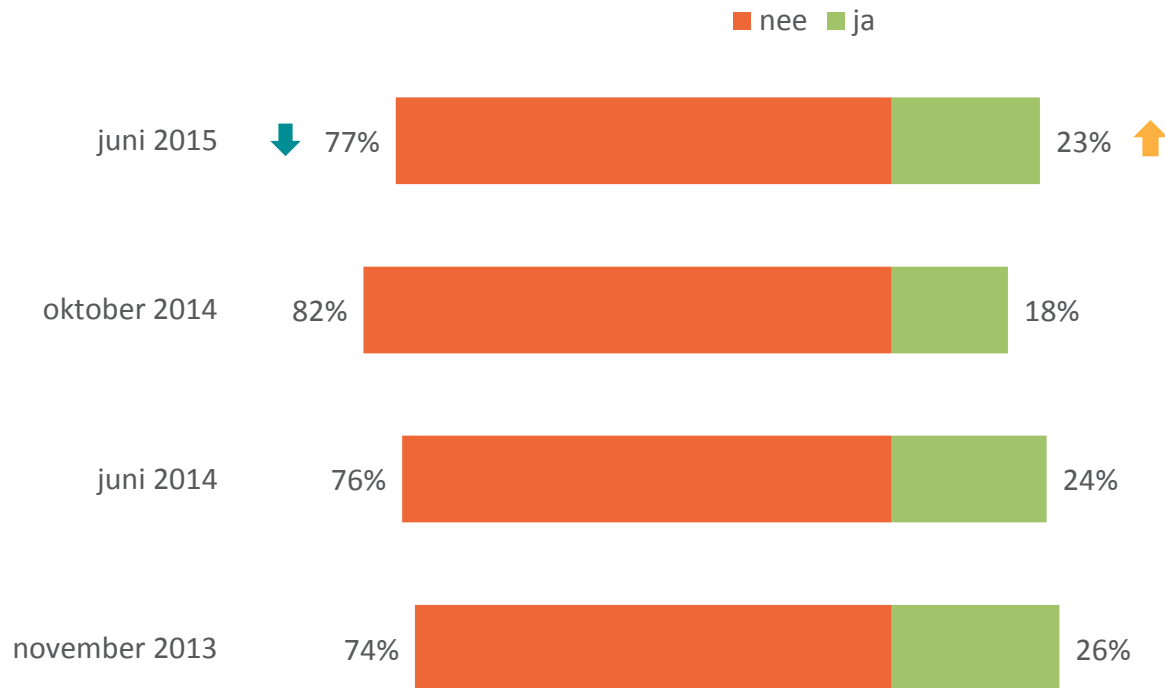
Informatiebehoefte bij een ramp

Het aantal Nederlanders dat onlangs iets heeft meegekregen over wat te doen bij een ramp is gestegen ten opzichte van oktober 2014 en daarmee weer op het niveau van een jaar geleden

Heeft u onlangs iets gezien, gehoord of gelezen over wat te doen bij een mogelijk grote ramp?*

*In 2013 t/m 2015 heeft de NL-Alert campagne gelopen

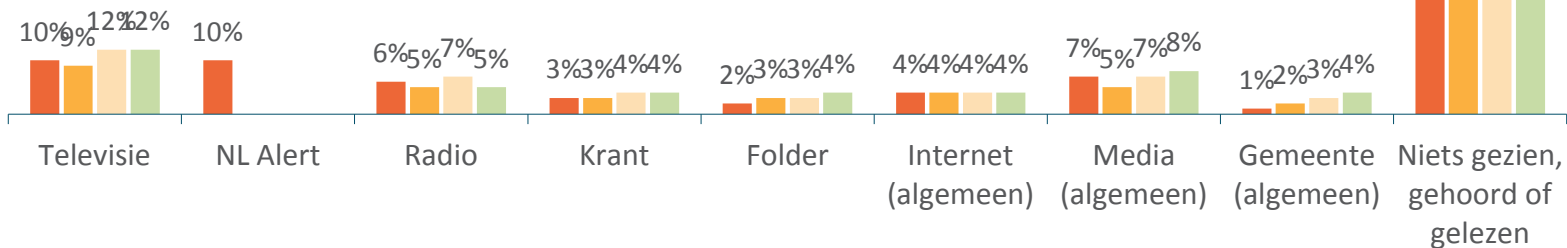
Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=830), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

↑↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Wanneer men iets heeft gezien/gehoord, is dit voornamelijk via de TV geweest en/of via NL Alert

Op welke wijze heeft u over wat te doen bij rampen iets gezien, gehoord of gelezen?

- juni 2015
- oktober 2014
- juni 2014
- november 2013

*De optie NL Alert is voorgelegd sinds juni 2015

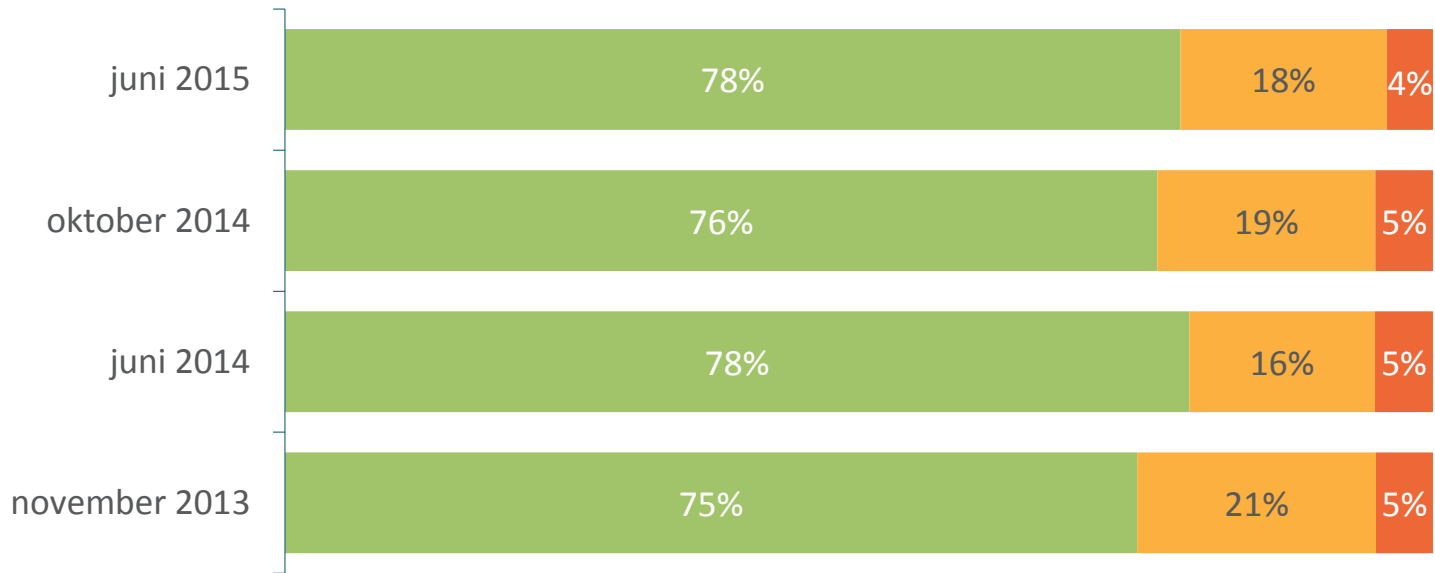
Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=829), geperceenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

↑↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Net als een half jaar geleden gaan ruim negen op de tien Nederlanders bij een ramp zelf op zoek naar informatie...

Stel er vindt een grote ramp plaats in Nederland die mogelijk voor u ook gevolgen heeft. In hoeverre gaat u dan zelf op zoek naar informatie over deze ramp?

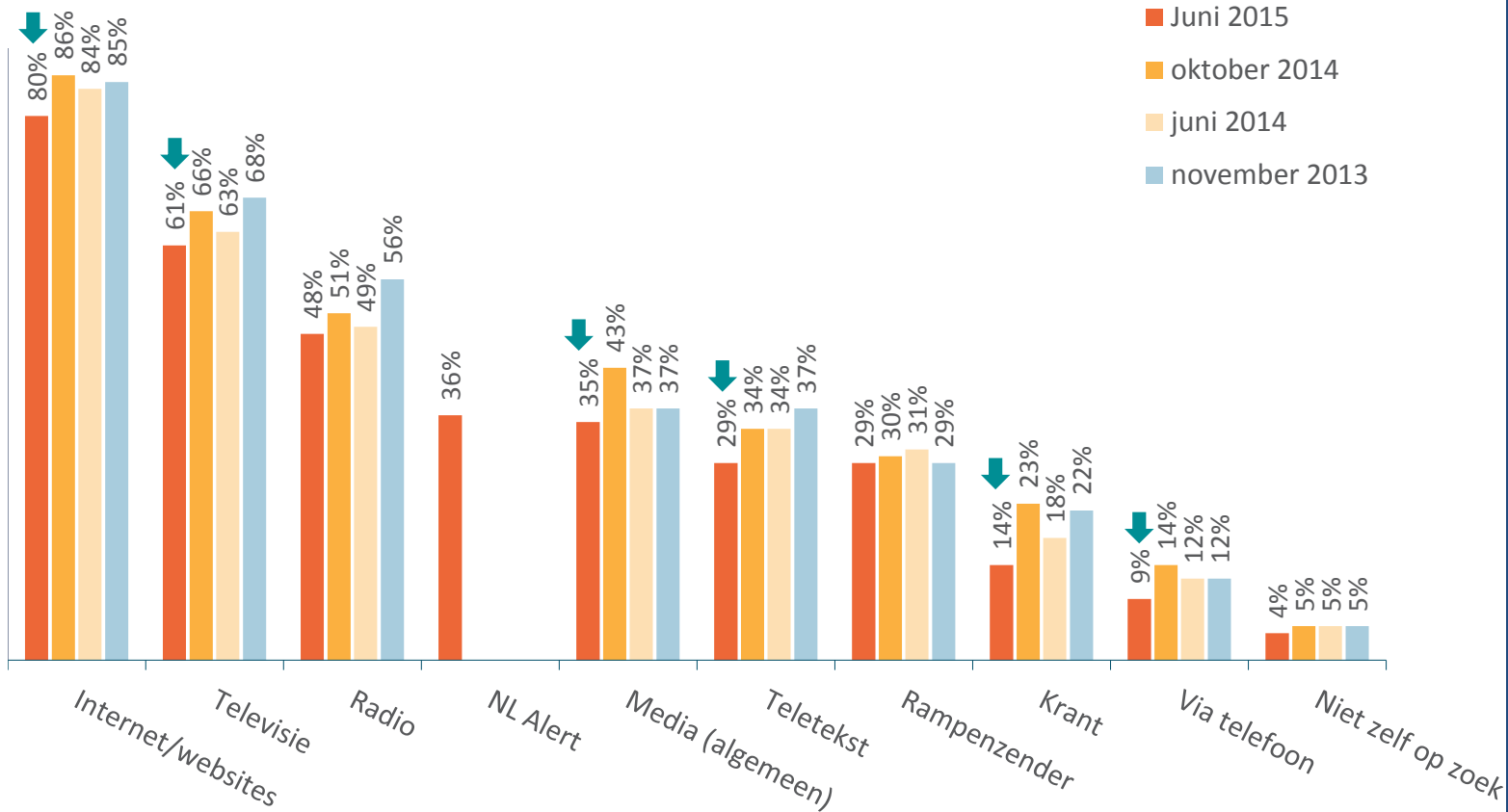
- ik ga dan zeker zelf op zoek naar informatie
- ik ga dan misschien zelf op zoek naar informatie
- ik ga dan niet zelf op zoek naar informatie, maar wacht af op de informatie die mij wordt aangeboden

...en doen dit nog steeds vooral op het internet maar wel in mindere mate dan een half jaar geleden. Ruim een derde van de Nederlanders verwacht via NL Alert informatie te kunnen krijgen

Als u zelf op zoek gaat naar informatie over deze ramp, op welke manier, of via welk kanaal zoekt u dan naar informatie?

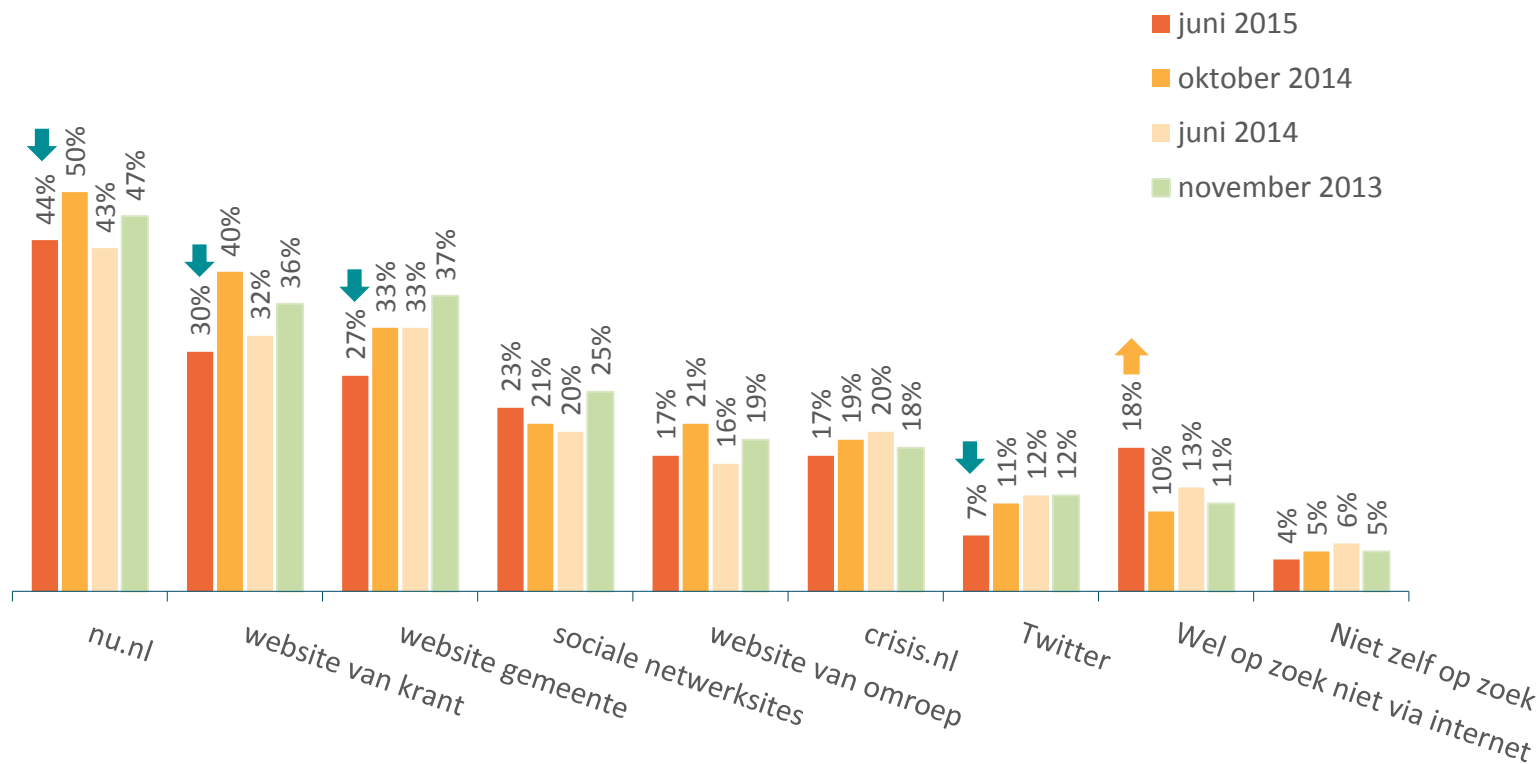
*De optie NL Alert is voorgelegd sinds juni 2015

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=895), geperceenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

↑ ↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Men verwacht nu minder vaak de website nu.nl, Twitter en de websites van een krant of gemeente te raadplegen voor informatie over een ramp dan in oktober 2014

Welke websites zou u dan bezoeken als u op zoek gaat naar informatie over deze ramp?

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (n=853), gepercenteerd op basis zonder "weet niet" antwoorden

↑ ↓ = significant hoger of lager dan vorige periode (oktober 2014)

Nederland heeft het meeste vertrouwen in radio, TV en nieuwssites als informatiebron bij een ramp

Hoeveel vertrouwen heeft u in de volgende informatiebronnen tijdens een (mogelijke grote) ramp?

■ helemaal geen vertrouwen
 ■ niet zo veel vertrouwen
 ■ tamelijk veel vertrouwen
 ■ heel veel vertrouwen

Juni '15

okt '14 juni '14 nov '13

Radio 12% 2% 10% 66% 22% 88% 90% 91% 91%

TV 13% 2% 11% 66% 21% 87% 89% 89% 91%

Nieuwssites op internet 17% 2% 15% 69% 14% 83% 85% 84% 87%

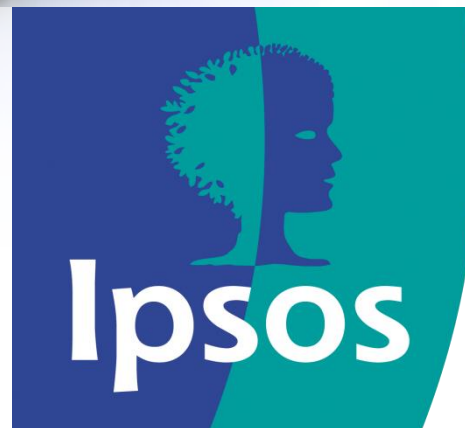
www.crisis.nl 27% 5% 22% 58% 16% 74% 79% 75% 78%

Krant 27% 5% 22% 62% 10% 72% 72% 69% 73%

Twitter 70% 24% 46% 25% 5% 30% 28% 33% 28%

Basis: alle Nederlanders van 15 jaar en ouder (gemiddeld n=900), antwoorden weet niet, ken ik niet worden niet getoond in deze grafiek

Verschillen in achtergrondkenmerken

Verschillen tussen man/vrouw, leeftijd en opleiding

- Vrouwen maken zich in het algemeen meer zorgen en zijn vaker bang voor rampen en crises dan mannen. Ze vrezen vooral vaker voor een terroristische aanslag of een internationale crisis.
- De grotere zorgen van vrouwen uiten zich daarnaast in het vaker onveilig voelen op drukke evenementen en in een vliegtuig.
- Mannen denken minder vaak dan vrouwen dat hun gezin wordt getroffen door een ramp.
- Wat betreft informatievoorziening bij rampen gebruiken mannen vaker Twitter dan vrouwen. Vrouwen maken vaker gebruik van andere sociale netwerksites.

- Laag opgeleiden en ouderen vrezen vaker voor crises of rampen dan hoger opgeleiden en jongeren. Zo zijn 55 plussers en laag opgeleiden vaker bang voor een ramp met gevaarlijke stoffen, extreme weersomstandigheden en een grote brand dan hun jongere en hoog opgeleide landgenoten.
- Hoger opgeleiden gaan vaker zelf op zoek naar informatie bij een ramp dan lager opgeleiden.
- Alle bovenstaande bevindingen zijn vergelijkbaar met de laatste meting in oktober 2014.

Bijlage

Bijna negen op de tien Nederlanders zijn in meer of mindere mate bang voor minstens één voorgelegde gebeurtenis

Nu volgen een aantal gebeurtenissen, die als een ramp kunnen worden beschouwd. Kunt u bij iedere gebeurtenis aangeven in welke mate u hier bang voor bent dat de gebeurtenis in Nederland plaatsvindt?

Bottom-3 (heel bang; bang; beetje bang)

Aantal gebeurtenissen waarvoor men (een beetje / heel) bang is:

	Totaal juni '15	Man	Vrouw	15-34 jarigen	35-54 jarigen	55 plussers	Opleiding: hoog	Opleiding: midden	Opleiding: laag
0 van de 13 keer bang	16%	20%	<u>13%</u>	19%	18%	<u>12%</u>	20%	14%	16%
1-4 van de 13 keer bang	32%	34%	30%	36%	34%	<u>27%</u>	36%	32%	<u>26%</u>
5-7 van de 13 keer bang	22%	21%	23%	22%	25%	19%	23%	24%	16%
8 of meer van de 13 keer bang	30%	<u>25%</u>	35%	<u>23%</u>	<u>24%</u>	43%	<u>21%</u>	<u>30%</u>	41%

Vet wijkt binnen het achtergrondkenmerk significant af van onderstreept

Responsverantwoording Online

- Start veldwerk: 8 juni 2015
- Aantal verstuurd reminders: 2.448
- Einde veldwerk: 15 juni 2015
- Gemiddelde invulduur vragenlijst: 13 minuten

	#	%
Totaal aantal verstuurd uitnodigingen	3.137	
Vragenlijst niet geopend		
Vragenlijst voortijdig afgesloten	224	
Totaal aantal geslaagde interviews	949	
Respons*		37%

*) Respons=totaal aantal geslaagde interviews + voortijdig afgesloten interviews/totaal aantal verstuurd uitnodigingen